تأثیر آموزش شیوه‌های مختلف تغییر نگرش منفی نسبت به قاعدگی در دانش‌آموزان دختر دوره راهنمایی شهر اصفهان

پروین بهادران*، حمیدرضا عریضی

چکیده

مقدمه: نگرش و طرز تلقی یک دختر نسبت به قاعدگی خود در ایفای نقش مادری و سازگاری اجتماعی و زناشویی آینده وی تأثیر بسزایی دارد. هدف از انجام این پژوهش، مقایسه سه روش آموزشی (آموزش والدین نوجوان، آموزش نوجوانان با استفاده از جزوه آموزشی و آموزش نوجوانان با استفاده از بحث و گفتگو با آنان) برای تغییر نگرش منفی نسبت به قاعدگی بود.

روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی است که بر روی ۲۵٦ دانش‌آموز دختر ۱۲ تا ۱٤ ساله مدارس راهنمایی شهر اصفهان در سال ۱۳۸۳ انجام شد. برای آموزش هر شیوه آموزشی، دو مدرسه از نواحی مختلف آموزش و پرورش بطور تصادفی انتخاب شدند. یک پیش‌آزمون قبل و یک پس‌آزمون بعد از آموزش انجام گرفت که پرسشنامه‌ای ٤۰ گزینه‌ای، با مقیاس لیکرت ٥ نقطه‌ای، نگرش آنان را مورد سنجش قرار می‌داد. از آزمون‌های t وابسته و تحلیل واریانس و کوواریانس برای تجزیه وتحلیل داده‌ها در نرم افزار SPSS استفاده شد.

نتایج: میانگین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون نگرش دانش‌آموزان در شیوه‌های آموزشی بحث و گفتگو با نوجوانان و آموزش والدین اختلاف معنی‌داری داشت ولی در شیوه آموزشی ارائه جزوه آموزشی اختلاف معنی‌دار نبود. در مقایسه سه روش آموزشی، روش بحث و گفتگو با نوجوانان نسبت به سایر روش‌ها تأثیر بیشتری داشت.

نتیجه‌گیری: برای اصلاح نگرش دانش‌آموزان نسبت به قاعدگی، روش‌های بحث و گفتگو مناسب‌ترین و شیوه آموزش والدین نیز مفید است، ولی روش آموزشی جزوه که بطور معمول در سیستم آموزشی دانش‌آموزان به کار گرفته می‌شود، کارآیی کمتری دارد.

واژه‌های کلیدی: نگرش، آموزش والدین، قاعدگی، دانش‌آموز.

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / پاییز و زمستان ۱۳۸۵؛ ۶(۲): ۲۷ تا ۳۳.

مقدمه

* **آدرس مکاتبه.** پروین بهادران (مربی)، گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، خیابان هزارجریب، اصفهان.

E-mail: bahadoran@nm.mui.ac.ir

دکتر حمیدرضا عریضی، استادیار گروه روان‌شناسی دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-09]

تغییرات جسمی، جنسی و روان‌شناختی دوران بلوغ، برای نوجوان بسیار تازگی داشته و گاه او را غافلگیر می‌نماید و در بسیاری از موارد موجب نگرانی‌هایی برای او می‌شود(۱).

برای یک دختر، قاعدگی معنایی بیش از یک سازگاری فیزیولوژیکی دارد. قاعدگی نماد بلوغ جنسی و موقعیت آینده یک دختر به عنوان زن است(۲). از آنجا که واکنش یک دختر به قاعدگی ممکن است به امور گسترده‌ای تعمیم پیدا کند، تجارب اولیه او باید تا جای ممکن مطلوب باشد(۳). آموزش‌ها و توصیه‌های تربیتی مفیدی که از جانب والدین و افراد آگاه در این زمینه در دسترس نوجوانان قرار می‌گیرد، می‌تواند در پیدایش نگرش و واکنش مطلوب نسبت به اولین قاعدگی مؤثر باشد(٤).

دخترانی که زودتر یا دیرتر بالغ می‌شوند، دارای احساس دوگانه و گاه متعارضی با قاعدگی خود می‌باشند. جنبه عاطفه مثبت در نگرش به قاعدگی آنها این است که از این به بعد، یک زن واقعی هستند و تولید مثل کرده و میراث خود را ابدی می‌سازند. اما از طرف دیگر، جنبه عاطفی منفی نسبت به بلوغ، مانند شرم، حیا و احساسات ناآرامی نیز وجود دارد که دختران را در این دوران برمی‌آشوبند. نگرش منفی نسبت به بلوغ، بستگی زیادی به نگرش مادران نوجوان نسبت به آن دارد، بنابراین، آموزش والدین برای اصلاح نگرش نسبت به بلوغ امری ضروری است(۵).

آموزش دختران از جانب والدین، خصوصاً مادران، یکی از روش‌های بسیار مهم تغییر نگرش است. به نظر می‌رسد آموزش خانواده باید بر این فرض متکی باشد که مادران زمانی را در هفته به دختران خویش اختصاص دهند و او را در حل مشکلات دوران بلوغ مساعدت کنند(٦). مشارکت پدران در آموزش فرزندان خویش در مواجهه با مشکلات دوران بلوغ نیز نباید نادیده گرفته شود، ولی در هر حال، در زمینه‌های رشد کودک بیشتر بر نقش مادر تأکید می‌شود(۷). بنابراین، آموزش والدین در مورد مسائل بلوغ فرزندان، به خصوص بلوغ دختران، اهمیت دارد و حتی پدران نقشی مثبت و تائیدکننده در فرایند رشد بلوغ دختران دارند(۸). پژوهشی نشان داد دخترانی که دیدگاه مثبتی به قاعدگی خود نداشته‌اند، در سلامت روانی نیزدارای مشکلات بیشتری بوده و پس از یک دوره آموزش خانواده و تغییر نگرش نمره آنها در ابعاد سلامت روانی، بهبود یافته بود(۹). نتایج تحقیقی نشان داده، زنان آمریکایی نسبت به زنان ژاپنی در کمک به فرزندان خود برای برخورد با مسائل بلوغ‌دارای شایستگی کمتری هستند، زیرا اوقات فراغت خویش را کمتر با فرزندانشان می‌گذرانند و بیشتر درگیر نقش‌های شغلی خویش هستند(۱۰).

از روش‌های مورد استفاده دیگر برای تغییر نگرش، آموزش دانش‌آموزان با جزوه آموزشی یا خودآموز می‌باشد. در این روش، کلیه مطالب لازم، برای اینکه یک فراگیر به یک یا چند هدف آموزشی بطور مستقل از فرادهنده دست یابد، ارائه می‌شود و با استفاده از چنین مجموعه‌ای، فراگیر می‌تواند قسمت مهمی از آموزش را، خود به عهده گیرد. بالابردن آگاهی که زیربنای نگرش می‌باشد، موجب گرایش نگرش منفی به نگرش مثبت خواهد شد(۱۱).

در مطالعه‌ای، جزوه توانست نمره نگرش نوجوانان به تغییرات بلوغ را افزایش دهد(۹). از دیگر روش‌های تغییر نگرش، روش تلقیح اجتماعی یا مقاومت در برابر فشار اجتماعی است(۱۲). در این روش، از طریق شکل ضعیف شده‌ای از نوسانات اجتماعی، افرادی را که نگرش مقاومی به صورت مثبت یا منفی‌دارند، وادار به تغییر نگرش می‌کند (مانند تزریق واکسن بر علیه بیماری) . یادگیری اجتماعی می‌تواند در زمینه رفتارهای مربوط به بهداشت تأثیرات عمیقی داشته باشد. مطالعه‌ای نشان داده که روش تلقیح اجتماعی، بیش از روش‌های جشن تکلیف و ناهماهنگی شناختی در بهبود نگرش نسبت به بلوغ در بین دختران دانش‌آموز با نگرش منفی به بلوغ مؤثر است(۱۳).

این مقاله در تارخ ٨٤/٢/٤ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ٨٥/٥/١٦ اصلاح شده و در تاریخ ٨٥/٥/٢٤ پذیرش گردیده است.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-09]

مطالعات روش‌های مختلف آموزشی را برای بهبود نگرش دانش‌آموزان نسبت به قاعدگی معرفی نموده‌اند. به منظور شناخت مناسب‌ترین روش آموزشی، این مطالعه با هدف تعیین و مقایسه میانگین نمرات نگرش دانش‌آموزان نسبت به قاعدگی در روش‌های آموزشی بحث و گفتگو با نوجوانان، آموزش نوجوانان با ارائه جزوه آموزشی و آموزش والدین قبل و بعد از آموزش انجام گرفت.

روش‌ها

پژوهش حاضر یک مطالعه نیمه تجربی به صورت سه گروهی قبل و بعد از آموزش است. در مطالعات نیمه تجربی، هر چند گروه‌ها به صورت تصادفی انتخاب می‌گردند و مداخله آزمایشی وجود دارد، اما همه متغیرها قابل کنترل نیستند(١٤). در سال ١٣٨٣، تعداد ٢٥٦ دانش‌آموز دختر ١٢ تا ١٤ ساله از ٦ مدرسه راهنمایی از نواحی پنج‌گانه شهر اصفهان بطور تصادفی انتخاب شدند. برای هر دو مدرسه یک شیوه آموزشی انتخاب شد. مطالعه در سه گروه با سه نوع مداخله مختلف صورت گرفت.

با توجه به اینکه نگرش به سه شکل اساسی شرطی شدن کلاسیک، شرطی شدن عامل و یادگیری اجتماعی ایجاد شده و قابل تغییر است، شیوه‌های آموزشی این تحقیق نیز بر همین اساس برنامه‌ریزی شد(١٥). شیوه‌های آموزشی به صورت استفاده از بحث و گفتگو با نوجوانان با ارائه دلایل ضعیف در جهت نگرش منفی (٩٣ نفر)، آموزش با ارائه جزوه آموزشی (٧٩ نفر) و آموزش والدین (٨٤ نفر) بود.

برای اجرای هر شیوه آموزشی، یک پیش‌آزمون قبل از آموزش و یک پس‌آزمون بعد از آموزش برگزار شد. در روش اول آموزش، پژوهشگر چندین دلیل ضعیف در جهت نگرش منفی در حدی که برای دانش‌آموزان غلط بودن آن واضح باشد، ارائه نمود و در مقابل، دانش‌آموزان، با توجه به اطلاعات خود، سعی بر محکوم نمودن آن دلایل کردند. آموزش مقاومت در برابر فشار اجتماعی از نظریه تلقیح اجتماعی مک گوایر (McGuire) الهام گرفته است. در واقع، ارائه دلایل ضعیفی در جهت نگرش منفی نسبت به موضوع مورد نظر مانند واکسن عمل کرده و موجب می‌گردد فرد واکنش ایمنی خود را با اطلاعاتی که قبلاً کسب کرده به صورت ارائه دلایل محکمی علیه این نگرش منفی وادار سازد که مسلم این نگرش او قوی و پایدار خواهد بود(١٢). این شیوه آموزشی در سه جلسه برگزار شد.

در روش دوم، یک جزوه آموزشی همراه با تصویر حاوی اطلاعاتی در مورد علایم وتغییرات فیزیولوژیک بلوغ و اهمیت آن در دوران زندگی و مشکلات جزئی شایع در دوران قاعدگی، تا حدی رعایت بهداست در این دوران به آنها داده شد. برای پاسخ‌گویی به سؤالات دانش‌آموزان، پس از مطالعه جزوه آموزشی، پژوهشگر سه جلسه ملاقات با آنها برگزار نمود و کلیه سؤالات آنها را پاسخ داد.

در روش سوم آموزشی، با والدین دانش‌آموزان سه جلسه ملاقات گذاشته شد و آموزش‌های مورد نظر از طرف پژوهشگر به آنها داده شد. آموزش خانواده باید بر این فرض متکی باشد که مادران زمانی را در هفته به دختران خویش اختصاص می‌دهند و با آموزش‌هایی که دریافت می‌کنند، او را در حل مشکلات دوران بلوغ مساعدت می‌نمایند(١٦). در این جلسات به سؤالات آنها نیز پاسخ داده شد.

ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه‌ای ٤٠ گزینه‌ای بوده که توسط دانش‌آموزان در دو نوبت تکمیل شد. سؤالات پرسشنامه بر اساس مقیاس ٥ درجه‌ای لیکرت در قالب پاسخ‌های بسیار موافقم، موافقم، بی‌تفاوتم، مخالفم و بسیار مخالفم تنظیم و به صورت نمرات ٥ تا ١ نمره‌گذاری شد.

با توجه به طیف ٥ درجه‌ای لیکرت، نمره ٣ به عنوان نمره نگرش خنثی در نظر گرفته شد و در کل، نمره نگرش خنثی برابر با ١٢٠ نمره محاسبه گردید. این پرسشنامه که قبلاً توسط شاهرخی تهیه و تنظیم شده بود، پایایی یا سازگاری ثبات درونی آن با آلفای کرونباخ برابر ٠/٩٣ تأیید گردیده بود(٤).

به علاوه، اعتبار ملاکی (همزمان)، همبستگی آن با پرسشنامه مک‌هاو و واسر (Mc Hugh & Wasser) برابر ٠/٨٢ با ارزش مقیاسی روان‌شناسان و ٠/٨٩ با ارزش مقیاس دانش‌آموزان بود(٤).

در این مطالعه، پرسشنامه مجدداً از نظر اعتبار صوری و محتوا تأیید و پایایی آن با محاسبه آلفای کرونباخ (α=٠/٧٩) و پایایی آزمون مجدد در فاصله ٦ هفته α=٠/٧٣ به دست آمد.

برای اجرای پرسشنامه، ابتدا نحوه پاسخ‌دادن به سؤالات به صورت شفاهی برای دانش‌آموزان توضیح داده شد و نحوه پاسخ‌گویی با یک نمونه مثال که جزو سؤالات اصلی پرسشنامه نبود، تشریح شد. پس از آن، دانش‌آموزان به سؤالات پاسخ دادند.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-09]

برای اجرای مجدد، پس از رمزگذاری پرسشنامه‌ها، به صورت بدون نام تکمیل شدند. اجرای مجدد در فاصله یک هفته بعد از آخرین جلسه آموزشی صورت پذیرفت. فاصله پیش‌آزمون و شروع آموزش در همه گروه‌ها برابر با یک هفته بود تا تأثیر آمادگی پیش‌آزمون به آموزش در گروه‌ها مشابه باشد.

برای مقایسه میانگین‌های قبل و بعد از آموزش گروه‌ها، از آزمون‌های t وابسته، برای مقایسه میانگین سه گروه از تحلیل واریانس یک‌طرفه و برای کنترل اثرات نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون از تحلیل کوواریانس استفاده و تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم افزار SPSS-10 انجام گرفت.

نتایج

میانگین نمرات نگرش در هر سه گروه افزایش یافت، با توجه به اینکه گروه‌های سه‌گانه تحقیق به صورت دست نخورده از کلاس‌های آموزش و پرورش انتخاب شده بودند

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار نمرات نگرش دانش‌آموزان در گروه‌های آموزشی در پیش‌آزمون و پس‌آزمون (قبل و پس از تعدیل نمرات)

شیوه آموزش	پیش‌آزمون	پس‌آزمون	پس‌آزمون پس از تعدیل
بحث و گفتگو	۱۲۷/۷۳±۱۷/۶۲	۱۳۶/۱۰±۲۰/۲۰	۱۳۱/۹۰±۱/۸۸
جزوه آموزشی	۱۱٤/۷۹±۱۷/۸۷	۱۱۷/۳۵±۱۹/٤۸	۱۱٦/۰۹۲±۱/۹٦
آموزش والدین	۱۱۵/۸۸±۱۹/۸۹	۱۲۱/۷٦±۱۹/٦۳	۱۲۰/۰٦۱±۱/۸۹

نمره پیش‌آزمون در این گروه‌ها متفاوت بود (جدول ۱). برای معادل‌سازی سه گروه، نمرات پیش‌آزمون به عنوان متغیر تعدیلی در نظر گرفته شد و تحلیل کوواریانس نشان داد که اثر پیش‌آزمون و اثر گروه یا شیوه آموزشی، هر دو معنی‌دار است. یعنی افراد از نظر نگرش اولیه به قاعدگی (اثر پیش‌آزمون) با هم تفاوت داشتند. همچنین بین سه روش آموزش نیز (اثر گروه) تفاوت وجود داشته $F=۵/۰۹۷$ که در سطح $P<۰/۰۱$ معنی‌دار بود.

با توجه به تفاوت اولیه نگرش به قاعدگی، برای مقایسه زوجی در سه گروه، نمره‌های تعدیل شده در پس‌آزمون (حاصل از تحلیل کوواریانس) با یکدیگر مقایسه شدند. چنان که یافته‌های در جدول دو نشان می‌دهد، از سه شیوه آموزشی مورد استفاده در این پژوهش، بحث و گفتگو در مقایسه با جزوه آموزشی و آموزش والدین بیشترین تأثیر را در تغییر نگرش نسبت به قاعدگی داشته است، اما بین دو شیوه اخیر، یعنی استفاده از جزوه آموزشی و آموزش والدین، نسبت به هم تفاوت معنی‌داری وجود نداشته است.

تفاوت پیش‌آزمون و پس‌آزمون در هر شیوه آموزشی نیز مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول سه ارائه شده است. در مقایسه شیوه بحث و گفتگو با نوجوانان با ارائه دلایل ضعیف و شیوه آموزش والدین آنها، تفاوت معنی‌دار بود که در تغییر نگرش آنها مؤثر بوده است ولی در روش ارائه جزوه آموزشی، تفاوت میانگین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون معنی‌دار نبوده است.

جدول ۲: تفاوت میانگین و انحراف معیار نمره نگرش نسبت به بلوغ با روش‌های مختلف آموزش پس از تعدیل نمرات پیش‌آزمون

گروه	تفاوت میانگین	P
بحث و گفتگو		
جزوه آموزشی	۱۵/۸۱±۲/۷۷	۰/۰۰۱
آموزش والدین	۱۱/۸٤±۲/۷۱	۰/۰۰۱
جزوه آموزشی		
بحث و گفتگو	-۱۵/۸۱±۲/۷۷	<۰/۰۰۱
آموزش والدین	-۳/۹۸±-۲/۷۰	NS
آموزش والدین		
بحث و گفتگو	-۱۱/۸٤±۲/۷۱	<۰/۰۰۱
جزوه آموزشی	۳/۹۷±۲/۷۰	NS

NS: معنی‌دار نیست.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-09]

جدول ۳: بهبود نمرات نگرش دانش‌آموزان نسبت به بلوغ پس از اجرای هر شیوه آموزش

گروه	تفاوت پیش‌آزمون و پس‌آزمون	میانگین خطای معیار	درجه آزادی	t	P
بحث و گفتگو	-۸/۳۶±۱۵/۱۳	۱/۵۹	۸۹	-۵/۲٤	۰/۰۰۱
جزوه آموزشی	-۲/۵۵±۲٤/۲۸	۲/۷۳	۷۸	-۰/۹۳	NS
آموزش والدین	-۵/۸۸±۱۸/۰۷	۱/۹۷	۸۳	-۲/۹۸	۰/۰۰٤

NS: معنی‌دار نیست.

بحث

نمره نگرش تعیین شده نسبت به قاعدگی در اغلب دانش‌آموزان منفی بوده است که به هر حال، توجه مسؤولین آموزش و پرورش را می‌طلبد. مطالعه‌ای در امریکا نشان داد که تنها ۲ درصد دانش‌آموزان ۱۲ تا ۲۱ ساله در مورد قاعدگی اطلاعاتی از طریق ارائه‌دهندگان مراقبت بهداشتی دریافت کرده بودند و انتظارات منفی آنها در مورد قاعدگی با غیبت‌های مدرسه و فقدان فعالیت رابطه معنی‌داری داشته است(۱۷). در پژوهشی که در مورد نیازهای آموزشی دختران سمنانی در ارتباط با بهداشت بلوغ انجام گرفته، دختران نوجوان و همچنین خانواده‌های آنها احساس نیاز شدید به آموزش‌های لازم در این دوران داشته‌اند و دختران احساس خود را در اولین بار که قاعده شده‌اند به صورت منفی نشان داده‌اند (ترس و نگرانی، افسردگی و گوشه‌گیری، احساس بیمار بودن)(۱۸).

در این مطالعه، پس از مداخلات آموزشی، نگرش نسبت به قاعدگی پیشرفت یافته بود، البته در شیوه آموزشی ارائه جزوه آموزشی، تفاوت نمرات در پیش‌آزمون و پس‌آزمون معنی‌دار نبوده است، در حالی که آنچه تاکنون برای آموزش‌های دوران بلوغ از طرف وزارت بهداشت و درمان انجام شده، به صورت جزوه آموزشی بوده است. در دو گروه آموزشی دیگر، انجام آموزش توانسته با اختلاف معنی‌دار نگرش را به طرف مثبت سوق دهد.

مطالعه دیگری نشان داده است مادرانی که ۵ ساعت در هفته با فرزند دختر خویش در مورد مسائل دشوار و تنش‌آور تعامل‌دارند، در انتقال دانش و ایجاد نگرش مثبت نسبت به مسائل دوران بلوغ موفق‌تر از مادرانی هستند که وقت کمتری را به این کار اختصاص می‌دهند. در واقع، برای غلبه بر موقعیت‌های تنش‌آور به دو متغیر حضور مادر و نیز توانایی گوش دادن به صحبتهای فرزندان خود نیاز می‌باشد(۸).

انتظار می‌رفت که این تغییر نگرش خیلی بارزتر باشد، که دلیل آن شاید به خاطر کوتاه بودن زمان مداخلات است. در مقایسه بین شیوه‌های آموزشی در گروه‌های مختلف، تأثیر شیوه آموزشی بحث و گفتگو با نوجوانان بیشتر بود. این مسأله در مطالعه دیگری نیز مشاهده شده است، در مقایسه سه روش برای تغییر رفتار دانش‌آموزان شهر اصفهان، رفتار خودپایی یا تلقیح اجتماعی، اثربخشی بیشتری داشته است(۱۹).

در این مطالعه، جزوه آموزشی در تغییر نگرش نسبت به قاعدگی کمتر اثربخش بود که شاید به دلیل خصلت غیر نوشتاری در جامعه ما باشد و نباید آن را به پایین بودن سطح تحصیلی نسبت داد. عموماً روش‌های فعال و مشارکتی و بودن در میان جمع و مکالمه تأثیر بیشتری نشان داده است. یونانیان قدیم، مکالمات و ارتباطات جمعی خود را در آگورا (محل تجمع عمومی شهر) با فضای عمومی انجام می دادند که این امر موجب می‌شد تأثیر زیادی بر مخاطبین خود داشته باشد(۲۰). صاحب‌نظران دیگر دریافته‌اند که پس از یک دوره دو ساله، پایداری تغییر نگرش با این شیوه بیشتر از روش‌های دیگر بوده است(۲۱).

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-09]

پژوهشگران پیشنهاد می‌نمایند برای تغییر نگرش منفی دانش‌آموزان دختر به قاعدگی، در مراکز آموزشی مانند مدارس یا مراکز آموزش عالی و نیز در مراکز بهداشتی-درمانی، به جای استفاده از پمفلت، جزوه و کتاب‌های آموزشی، بهتر است از روش‌های فعال پیشنهاد شده در این پژوهش برای تغییر نگرش منفی استفاده گردد.

با توجه به اینکه تغییر نگرش منفی در مراکز آموزشی به عهده معلمان و مربیان این مراکز می‌باشد، لازم است خود این افراد با تمامی روش‌های تغییر نگرش آشنایی کامل داشته باشند. پس پیشنهاد می‌گردد دوره‌های آموزشی لازم برای آنها در نظر گرفته شود. بررسی نگرش دانشجویان در فواصل طولانی‌تر و در مقاطع تحصیلی بالاتر، استفاده از مداخلات دیگر برای اصلاح نگرش و تأثیر آن بر دانش‌آموزان نیز می‌تواند امکان اصلاح را به شیوه آسان‌تر فراهم نماید.

نتیجه‌گیری

برای اصلاح نگرش منفی دانش‌آموزان نسبت به قاعدگی، روش‌های بحث و گفتگو مناسب‌ترین و شیوه آموزش والدین نیز مفید است. ولی روش آموزشی دادن جزوه، که بطور معمول در سیستم آموزشی دانش‌آموزان به کار گرفته می‌شود، کارآیی کمتری دارد. آموزش معلمان و مربیان در مورد روش‌های مفید آموزش تغییر نگرش و همچنین استفاده از روش‌های بحث و گفتگو و آموزش به والدین در مراکز آموزشی و بهداشتی-درمانی پیشنهاد می‌گردد.

منابع

1. Garcia-Barbero M. Medical education in the light of the World Health Organization: health for all strategy and the European Union. Med Educ 1995; 29(1): 3-12.

۲. اسداللهی قربان‌علی. سیمای ارزشیابی در آموزش پزشکی. مجموعه مقالات اولین سمینار کیفیت آموزش پزشکی. ۱۳۷۱. اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. صفحه ۵۰.

۳. دافعی مریم، نصیریانی خدیجه، مجاهد شهناز، بکایی مهشید. ارزیابی نحوه یادگیری مهارت‌های اساسی بالینی پرسنل مامایی دانشگاه علوم پزشکی یزد. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۱۳۸٤؛ ١٤(ویژه‌نامه هفتمین همایش کشوری آموزش پزشکی): ٤٨.

4. Standards. Delegation by a registered nurse or midwife to an unlicensed healthcare worker. [cited 2006 Mar 15]. Available from: http://www.nursesboard.sa.gov.au/pdf/Standards_Del_RN_or_Midwife_to_Unlicensed_Healthcare_Worker.pdf

5. Midwifery education accreditation concil standards. [cited 2006 Mar 15]. Available from: http://meacschools.org/prospective_schools.php?ID=24

٦. شاه‌حسینی زهره. دیدگاه‌های فارغ‌التحصیلان پرستاری و مامایی نسبت به آموزش‌های فراگرفته شده در دوران تحصیل. پژوهش در علوم پزشکی اصفهان ۱۳۷۷؛ ۳(پیوست ۱): ٧٤تا.٧٦

۷. سیف علی‌اکبر. اندازه‌گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی. چاپ چهارم. تهران: دوران. ۱۳۸۳.

۸. فتحی‌واجارگاه کوروش. اصول برنامه‌ریزی درسی. تهران: ایران زمین. ۱۳۷۷.

۹. صابریان معصومه. بررسی حداقل توانمندی‌های کسب شده توسط دانشجویان کارشناسی پیوسته پرستاری در آموزش بالینی پرستاری داخلی و جراحی. از مجموعه مقالات چهارمین همایش کشوری آموزش پزشکی. ۱۳۷۹. تهران: معاونت پژوهشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران. صفحه ۱۰۹.

۱۰. بهرنگی محمدرضا. در ترجمه: بررسی الگوهای تدریس ۲۰۰۰. مارشاویل جویس، کالهون امیلی (مؤلفین). چاپ اول. تهران: کمال تربیت. ۱۳۸۰.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-09]

11. Australian college for midwives incorporated code of practice for midwives. [cited 2006 Mar 15]. Available from: http://www.nbv.org.au/nbv/nbvonlinev1.nsf/attachment/ACMICodeofPracticeforMidwives/$File/ACMICodeofPracticeforMidwives.pdf#search=%22australian%20college%20of%20midwives%20incorporated%22

۱۲. اثنی‌عشری منصوره، ناظمی عفت. دیدگاه‌های دانشجویان از آموخته‌های خود در دوره کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی مشهد. از مجموعه مقالات چهارمین همایش کشوری آموزش پزشکی. ۱۳۷۹. تهران: معاونت پژوهشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران. صفحات ۱۸۹تا.۱۹۰

۱۳. تابان حبیب‌الله، کیان‌ارثی فرزان، گرک‌یراقی مسعود، ابراهیمی امرالله، آویژگان مریم. میزان دستیابی به حداقل‌های یادگیری در بخش چشم از دیدگاه کارورزان دانشکده پزشکی اصفهان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۱۳۸٤؛ ٥(۲): ٥٥تا٦١.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-09]

The Effect of Different Educational Methods in Changing Girl Students' Negative Attitude towards Menstruation, in Intermediate Schools of Isfahan

Bahadoran P, Oreizy H

Abstract

Introduction: *A Girl's attitude towards menstruation has an important role in her future social compatibi-lity, and also her role as a mother and wife. The aim of this research was to compare three educational methods including training adolescents' parents, adolescents via pamphlet and adolescents via discussion, in order to change their negative attitudes toward menstruation.*

Methods: *This quasi-experimental study was performed on 256 high school girls aged between 12-14 years, in intermediate schools of Isfahan in 2004. Two intermediate schools from different districts of board of education were randomly selected for each educational method. The pre-test was administered before, and the post-test after the training. A 40 item questionnaire using 5 point Likert scale, measured their attitude. Paired t-test, ANOVA and ANCOVA were used for data analysis by SPSS software .*

Results: *There was a significant difference between mean scores of pre and post- test in discussion group and parent education group but not in education via pamphlet. Discussion was the most efficient method among these three educational methods.*

Conclusion: *Discussion method is the best way to improve the girls' attitude towards menstruation. Parent education is also a useful method. But, educating by pamphlet which is the most used method has less efficiency.*

Key words: Attitude, Parent education, Menstruation, Student.

Address: Parvin Bahadoran, Instructor, Midwifery Department, School of Nursing and Midwifery, Isfahan University of Medical Sciences, Hezarjarib Ave. Isfahan. Iran. E-mail: bahadoran@nm.mui.ac.ir

Iranian Journal of Medical Education 2006; 6(2): 27-32.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-09]